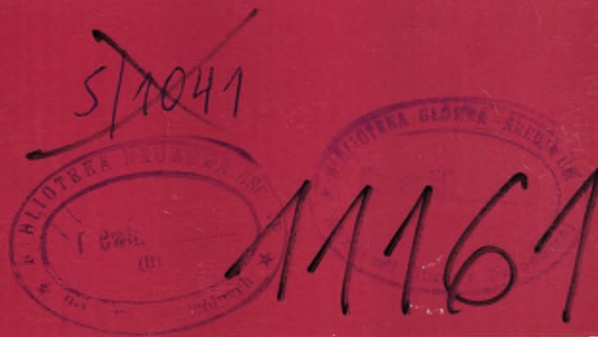

**AKADEMIA
SZTABU GENERALNEGO**
IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

PROGRAM KSZTAŁCENIA, PRZEWODNIK
METODYCZNY I REGULAMIN STUDIÓW
ZAOCZNEGO PODYPLOMOWEGO
STUDIUM HISTORII WOJSKOWEJ
(ze szczególnym uwzględnieniem
historii sztuki wojennej)

WARSZAWA 1988

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

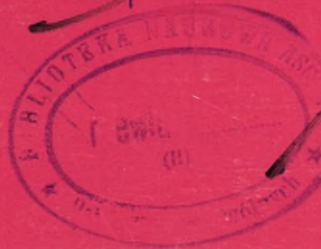
IM. GENERAŁA BRONI
KAROLA ŚWIERCZEWSKIEGO

~~Do użytku własnego z.~~

8

PROGRAM KSZTAŁCENIA, PRZEWODNIK
METODYCZNY I REGULAMIN STUDIÓW
ZAOCZNEGO PODYPLOMOWEGO
STUDIUM HISTORII WOJSKOWEJ
(ze szczególnym uwzględnieniem
historii sztuki wojennej)

~~5/1041~~

11161

WARSZAWA 1988

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

ZATWIERDZAM
KOMENDANT

Egz.nr 8

AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WP

Mróz
gen.dyw.prof.dr hab. Władysław MRÓZ

Dnia *15/06* 1988 r.

PROGRAM KSZTAŁCENIA, PRZEWODNIK METODYCZNY I REGULAMIN
STUDIÓW ZAOCZNEGO PODYPLOMOWEGO STUDIUM HISTORII WOJSKOWEJ

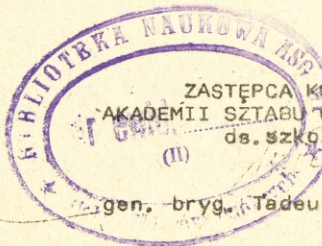
/ze szczególnym uwzględnieniem historii sztuki wojennej/

~~5/1041~~

SZEF KATEDRY
HISTORII SZTUKI WOJENNEJ

Emil Jadziak
pik prof.dr Emil JADZIAK

ZASTĘPCA KOMENDANTA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO WP
ds. szkolenia

Tadeusz Bełczewski
gen. bryg. Tadeusz BEŁCZEWSKI

I. PROGRAM KSZTAŁCENIA

1. CELE STUDIÓW

Pozerzyć erudycję historyczno-wojskową słuchaczy oraz pogłębić ich umiejętności interpretacji wydarzeń historycznych i wykorzystywania doświadczeń wojennych w praktyce dydaktyczno-wychowawczej i dowódczo-sztabowej.

W wyniku studiów słuchacze powinni:

A. ZNAĆ:

- przebieg wojen i konfliktów zbrojnych, zwłaszcza w XIX i XX wieku, w tym szczególnie tych, które miały wpływ na rozwój polskiej sztuki wojennej;
- kształtowanie i rozwój teoretycznej myśli wojskowej, doktryn wojennych oraz sił zbrojnych i sztuki wojennej w Europie w XVIII-XX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem Polski;
- wojnę wyzwolenczą narodu polskiego w latach II wojny światowej oraz rolę Polski w zwycięstwie nad hitlerowskimi Niemcami;
- dzieje Armii Radzieckiej, w szczególności rozwój radzieckiej sztuki wojennej w wojnie z hitlerowskimi Niemcami;
- genezę powstania ludowego WP, armii nowego, socjalistycznego typu, jej rolę w realizacji militarnych i społeczno-politycznych celów wojny wyzwolenczej oraz zapewnieniu bezpieczeństwa narodowego po 1945 r.

B. UMIEĆ:

- interpretować wydarzenia wojskowo-historyczne szczególnie pod kątem rozwoju sztuki wojennej;
- wykorzystywać doświadczenia wojenne w praktyce dydaktyczno-wychowawczej i dowódczo-sztabowej.

C. ZAPOZNAĆ SIĘ Z:

- podstawowymi zjawiskami i procesami polityczno-wojskowymi zachodzącymi na przestrzeni dziejów;

- wybranymi, przełomowymi wydarzeniami polityczno-wojskowymi i rozwojem teoretycznej myśli wojskowej w Europie do XIX wieku, zwłaszcza tymi, które miały wpływ na dzieje Polaki, rozwój jej armii, myśli wojskowej i sztuki wojennej.

D. POGŁĘBIĆ I ROZWINĄĆ:

- patriotyczne i internacjonalistyczne postawy, oddanie i zaangażowanie w pracy i budownictwie socjalistycznej ojczyzny;
- umiejętności samodzielnego studiowania materiałów źródłowych z historii wojskowej i wykorzystania ich w działalności praktycznej;
- cechy osobowe o szerokich horyzontach myślenia, rzetelnej wiedzy wojskowej i specjalistycznej.

2. PODZIAŁ CZASU STUDIÓW

A. Kalendarzowe rozliczenie czasu studiów

Okres kształcenia na Zaocznym Podyplomowym Studium Historii Wojskowej trwa 18 miesięcy, w czasie których organizowanych jest 8 dwudniowych sesji odbywanych co drugi miesiąc, co daje 16 dni szkoleniowych. W każdym z tych 16-tu dni szkolenia programowego przyjmuje się po 7 godzin zajęć i 4 godziny programowego samokształcenia, co stanowi 176 godzin w okresie trwania studiów.

Sesje /z wyjątkiem ostatniego dnia VIII sesji przeznaczonego na egzamin/, obejmują wykłady, konwersatoria oraz połowę podróz wojskowo-histeryczną.

3. Podział czasu studiów wg form szkolenia

Lp.	Forma szkolenia	Ilość godz.
1.	Programowe zajęcia lekcyjne	97
2.	Samokształcenie programowe	64
3.	Połowa podróz wojskowo-histeryczna	7
4.	Egzamin	6
5.	Rozpoczęcie i zakończenie studiów	2
	Ogółem:	176

4. TEMATYKA, FORMY I CZAS ZAJĘĆ PROGRAMOWYCH

Nr temat	Seeje i tematyka zajęć	Rodzaje i czas zajęć kierowanych			Odpowiedzialny
		wykl.	konwersatoria	Razem	
		3	4	5	6
<u>SESJA I</u>					
	Inauguracja studium	1		1	KHSW
1.	Historia wojskowa, przedmiot i zakres badań oraz rola i znaczenie doświadczeń wojennych w procesie rozwoju sztuki wojennej.	2		2	KHSW
2.	Charakter współczesnej wojny. Prawa wojny i walki zbrojnej.	2		2	IBSO
3.	Wojna jako przedmiot nauki wojennej.	2		2	IBSO
4.	Marksizm-leninizm o problemach armii, wojny i pokoju.	1	2	3	KNSP
5.	Podstawowe zagadnienia samokształcenia.	1		1	ID
6.	System obrony państwa	2		2	IBSO
7.	Strategia wojskowa.	1		1	IBSO
<u>SESJA II</u>					
8.	Społeczno-ekonomiczne podłoże wojen oraz uwarunkowania rozwoju wojskowości powszechnej na przestrzeni dziejów.	2		2	KHSW
9.	Społeczno-polityczne i ekonomiczne przyczyny wojen i rozwój wojskowości w epoce starożytnej.		3	3	KHSW
10.	Ogólne tendencje i uwarunkowania rozwoju sił zbrojnych oraz właściwości prowadzenia wojen w Europie w epoce feudalnej.	2		2	KHSW
11.	Wojskowość europejska czasów nowożytnych /od V do poł. VIII w. /w okresie rodzenia się stosunków kapitalistycznych.		3	3	KHSW
12.	Główne nurty i problemy teoretycznej myśli wojskowej w Europie w V-VIII w.	2		2	KHSW
13.	Rewolucja francuska jako zjawisko społeczno-polityczne i jej wpływ na rozwój wojskowości europejskiej w okresie rewolucji i wojen napoleońskich.		2	2	KHSW

1	2	3	4	5	6
<u>SESJA III</u>					
14.	Polityczno-społeczne i ekonomiczne uwarunkowania oraz rozwój wojskowości w Polsce od IX do XIX w.	2		2	KHSW
15.	Polityczne i militarne aspekty walk Polaków z najazdami germańskimi i krzyżackimi w okresie X - XV w.		3	3	KHSW
16.	Główne nurty i problemy teoretycznej myśli wojskowej w Polsce w okresie Odrodzenia i Oświecenia /XV-XVIIIw./.	2		2	KHSW
17.	Złoty wiek wojskowości polskiej w XVII wieku w okresie walk ze Szwedami, Turkami i Tatarami.		2	2	KHSW
18.	Specyfika wojskowości polskiej w okresie powstań narodowych pod koniec XVIII i w XIX w.		3	3	KHSW
19.	Teoretyczna myśl wojskowa w XIX w.	2		2	KHSW
<u>SESJA IV</u>					
20.	Wpływ wojen imperialistycznych przełomu XIX i XXw. na rozwój sił zbrojnych w Europie.	2		2	KHSW
21.	Polityczno-wojskowe i ekonomiczne przyczyny wybuchu, zarys działań oraz wyniki pierwszej imperialistycznej wojny światowej /1914-1918r./.	2		2	KHSW
22.	Pierwsza imperialistyczna wojna światowa 1914-1918 r. - globalnym konfliktem zbrojnym ery maszynowej.		3	3	KHSW
23.	Wpływ sytuacji wojskowo-politycznej i doświadczeń z konfliktów zbrojnych na rozwój teorii, doktryn i sił zbrojnych państw europejskich w okresie międzywojennym 1919-1939 r.		2	2	KHSW
24.	Leninowska koncepcja budownictwa Robotniczo-Chłopskiej Armii Czerwonej.	2		2	KNSP
25.	Polityczno-wojskowe przyczyny wybuchu i ogólna charakterystyka przebiegu II wojny światowej /1939-1945r./.	1	2	3	KHSW
<u>SESJA V</u>					
26.	Europejski teatr wojenny.	3		3	IBSO
27.	Wojna obronna narodu polskiego we wrześniu 1939 r.		2	2	KHSW

	2	3	4	5	6
28.	Polityczno-wojskowe aspekty agresji hitlerowskiej w Europie Zachodniej i na Bałkanach w latach 1940-1941.	2		2	KHSW
29.	Agresja Niemców hitlerowskich na Związek Radziecki - kształtowanie i umacnianie koalicji antyhitlerowskiej /czerwiec 1941 - listopad 1942 r./.	1	2	3	KHSW
30.	Radzieckie siły zbrojne w walce o ostateczne przejęcie inicjatywy strategicznej i zwycięskie zakończenie drugiej wojny światowej w Europie /1943-1945 r./.		2	2	KHSW
31.	Polityczne i wojskowe aspekty działań wojennych aliantów na zachodnio-europejskim teatrze w latach 1940-1945.	2		2	KHSW
<u>SESJA VI</u>					
32.	Polityczno-wojskowe warunki powstania i działania bojowe PSZ na Zachodzie Europy 1940-1945 r.		2	2	KHSW
33.	Polityczno-społeczne podłoże oraz specyfika Ruchu Oporu w Polsce podczas okupacji hitlerowskiej 1939-1945 r.	1	2	3	KHSW
34.	Polityczno-wojskowe podłoże oraz właściwości europejskiego Ruchu Oporu w latach II wojny światowej.		2	2	KHSW
35.	Geneza powstania i charakter ludowego Wojska Polskiego w latach 1943-1945. Formowanie i organizacja.	1	2	3	KHSW
36.	Wybrane problemy działań wojennych ludowego WP w latach 1943-1945 - doświadczenia i wnioski.	1	3	4	KHSW
<u>SESJA VII</u>					
37.	Działania 1 armii WP nad środkową Wisłą w II połowie 1944 r. - Połowa podróz wojskowo-histeryczna.		7 /teren/	7	KHSW
38.	Wyniki i wnioski polityczno-militarne z II wojny światowej.	2		2	KHSW
39.	Rozwój sił zbrojnych i doktryny obronnej PRL. Miejsce i rola w systemie obronnym państw wspólnoty socjalistycznej.		3	3	IBSO

	2	3	4	5	6
40. Współczesne doktryny wojenne głównych państw kapitalistycznych. Doktryny NATO.	2			2	KA01RW
<u>SESJA VIII</u>					
41. Wazniejsze konflikty zbrojne po II wojnie swiatowej 1945-1973 r.	2		3	5	KHSW
42. Rola i znaczenie zaplecza w wojnach XX wieku.	2			2	KNSP
43. Egzamin koncowy - prezentacja pracy egzaminacyjnej.			6	6	KHSW
Zakończenie studium - wręczenie dyplomów.	1			1	KHSW
O g ó ł e m:	52		45	112	

Ogółem 112 godzin, w tym na: wykłady - 52
konwersatoria - 45
podróż wojsk. - 7
histor. -
egzamin - 6
inaugurację - 1
zakończenie - 1

Uwaga: Po każdej sesji kierownik studium omawia sesję i podaje wytyczne do następnej sesji.

II. PRZEWODNIK METODYCZNY

1. OMÓWIENIE PROGRAMU STUDIUM

Program historii wojskowej na Zaocznym Podyplomowym Studium Historii Wojskowej w Akademii Sztabu Generalnego WP przy katedrze Historii Sztuki Wojennej obejmuje historię wojskowości oraz historię ważniejszych wojen, kampanii lub bitew od czasów starożytnych do najnowszych. Jest to przedmiot obszerny zakresowo i tematycznie, a także ze względu na bogactwo zdarzeń i faktów stosunkowo trudny do opanowania, a szczególnie w procesie zaocznego samokształcenia.

Dla współczesnego oficera przy wykonywaniu jego zawodu znajomość historii wojskowej jest niezbędna. Daje mu możliwość czerpania z nieograniczonych zasobów wiedzy o wojsku i wojnie w postaci doświadczeń wszystkich dotychczasowych pokoleń. Znajomość jej umożliwia badanie i wykrycie obiektywnych praw, rządzących rozwojem wojska i wojną oraz czynników subiektywnych. Historia wojskowa wskazuje również na konieczność wykorzystywania doświadczeń historycznych w rozwiązywaniu zagadnień współczesnych, w celu uniknięcia powtarzania błędów i niedociągnięć poprzednich okresów, mając na uwadze, iż wszelkie eksperymenty w zakresie wojska i wojen są sprawdzalne dopiero w boju i kosztują wiele ofiar i wyrzeczeń.

Studiowanie tego przedmiotu poważnie przyczynia się do rozszerzenia horyzontów myślowych oficera, uzbraja go w perspektywę niezbędną przy rozwiązywaniu skomplikowanych zagadnień współczesnego pola walki oraz w przykłady różnorodnych form prowadzenia wojny, bitwy i walki. Ponadto historia wojskowa ułatwia oficerowi pracę dydaktyczno-wychowawczą i dowódczo-sztabową wzbogacając zakres i głębię argumentacji, a także kształtując jego kulturę osobistą i zawodową.

Program Zaocznego Podyplomowego Studium Historii Wojskowej zmierza do realizacji trzech zasadniczych kierunków spożytkowania wiedzy historyczno-wojskowej:

1/ ideowo-wychowawczego wynikającego z samej istoty historii, z ogromnego ładunku patriotycznych i internacjonalistycznych treści dziejów oręża polskiego i powszechnej historii wojskowej, ze szczególnym uwzględnieniem nurtów rewolucyjnych i postępowych;

2/ ogólnopoznawczego, realizowanego w ramach cyklu zajęć z historii sztuki wojennej pokazujących uwarunkowania i prawidłowości

zmian w rozwoju sztuki wojennej na przestrzeni wieków, z jednoczesnym eksponowaniem ogólnych praw i zasad z dziedziny przygotowania i prowadzenia wojny, operacji i walki;

3/ użytkowo-praktycznego, wyrażającego się w szczegółowej analizie i ocenie wybranych walk i bitew, traktowanych jako historyczne przykłady organizacji działań zbrojnych oraz różnorodnych form i sposobów ich prowadzenia, ze szczególnym uwzględnieniem doświadczeń okresu drugiej wojny światowej, zwłaszcza Wielkiej Wojny Narodowej ZSRR i działań bojowych ludowego Wojska Polskiego oraz wojennych konfliktów zbrojnych.

W prezentowanym programie z historii wojskowej na Zaocznym Podyplomowym Studium w ASG WP cały materiał z punktu widzenia merytorycznego, został podzielony na 3 podatawowe części.

Część pierwsza, obejmująca okres od starożytności do 1789 r., część druga - obejmująca lata 1789-1939 i część trzecia - okres od 1939 roku do współczesności.

Każda z wymienionych części obejmuje kilka okresów historii wojskowej, której periodyzacja w zasadzie odpowiada periodyzacji stosowanej w historii powszechnej i historii Polski. Zgodnie z tym dawna historia wojskowa zawarta w części pierwszej, obejmuje historię wojen i wojskowości okresu niewolniczego, feudalnego i kapitalizmu przedmonopoliistycznego - do wybuchu rewolucji francuskiej.

Część druga obejmuje historię wojen i wojskowości okresu kapitalistycznego poczynając od wojen rewolucji francuskiej i Napoleona, poprzez walki narodowo-wyzwoleńcze w XIX w., I wojnę światową 1914-1918, a na okresie międzywojennym kończąc.

Część trzecia obejmuje historię wojskowości okresu II wojny światowej toczonej na wszystkich frontach i teatrach działań wojennych oraz wojen lokalnych po niej występujących.

Natomiast od strony organizacyjno-szkoleniowej program studium został podzielony na zajęcia stacjonarne, prowadzone w czasie zjazdów zbiornych na sesjach w uczelni oraz na samodzielne studiowanie, zaleconych partii materiału z historii wojskowej, pomiędzy sesjami. Przy czym to samodzielne studiowanie ma na celu zarówno uzupełnianie dotychczas przepracowanych partii materiału, jak i przygotowanie nowych, które będą przerabiane na następnych sesjach.

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu końcowego jest opanowanie podstawowych zagadnień z historii wojskowej w poszczególnych okre-

sach historycznych oraz umiejętność posługiwania się zdobytą wiedzą oraz złożenie pracy egzaminacyjnej, co oczywiście wiąże się z koniecznością aktywnego uczestniczenia w programowych zajęciach, wykonania pisemnych prac kontrolnych oraz sumiennego podejścia do samodzielnego studiowania. Terminy składania prac kontrolnych każdorazowo określa szef Katedry Historii Sztuki Wojennej.

2. WSKAZÓWKI METODYCZNE

Studiowanie historii wojskowej na zaocznym podyplomowym studium w ASG WP odbywa się systemem wykładów informacyjnych, zarysowych, problemowych i instruktażowych, konwersatoriów, polowych podróży wojskowo-historycznych, pisemnych prac kontrolnych i egzaminacyjnej, programowego samokształcenia, samodzielnego studiowania oraz konsultacji zbiorowych i indywidualnych z pracownikami naukowymi Katedry HSW ASG WP, IBSO, KNSP, a także w miarę potrzeby WIM i WAP.

Wykłady z reguły są wprowadzeniem oraz ukierunkowaniem do samodzielnego studiowania określonej problematyki. Wszystkie rodzaje wykładów, a szczególnie instruktażowe, będą miały na celu wskazanie jakie zagadnienia w danym okresie historii wojskowej są najważniejsze, jaką rolę odegrały w rozwoju wojska i sztuki wojennej, jak je należy systematyzować i co należy z tego materiału przyswajać. Przed każdym wykładem wskazane jest zapoznanie się słuchaczy z problematyką danego wykładu oraz przestudiowanie odnośnych partii materiału.

Np. przekrojowy wykład nt.: "Zarys rozwoju historii wojskowej w poszczególnych formacjach społeczno-ekonomicznych, od starożytności do połowy XX w." będzie z natury rzeczy w sposób przeglądowy, a więc bardzo ogólny, szkicował kierunki rozwojowe wojska i sztuki wojennej, wybierając i podkreślając tylko te momenty, które w sposób wyraźny zaznaczyły się w całokształcie rozwoju wojskowości danego okresu dziejowego, czy rozwoju wojskowości w ogóle. Będzie jednocześnie wskazywał na konieczność przyswojenia sobie ważniejszych faktów historycznych, wydarzeń, kampanii wojennych, czy nawet całych okresów w rozwoju wojskowości, z których każdy następny różni się od poprzedniego nowymi zmianami ilościowymi i jakościowymi.

Konwersatoria natomiast, będąc podstawową formą zajęć aktywnych, powinny nauczyć słuchaczy studiowania zagadnień szczegółowych, dokonywania analiz i ocen zjawisk zachodzących w procesie historycznego rozwoju społeczeństw, a także ich samodzielnego przedstawiania

i oceniania w czasie dyskusji, w której biorą aktywny udział wszyscy słuchacze obecni na zajęciach. Ich istota polega bowiem na wymianie poglądów na określone problemy przedstawione w programie kształcenia w uwagach metodycznych i zagadnieniach do samodzielnego studiowania oraz zgłębianiu ich treści merytorycznych i metodycznych. Przykładowo, w konwersatorium nt.: "Cechy charakterystyczne wojen starożytnych państw Grecji, Macedonii, Kartaginy i Rzymu" powinny zostać wypuklone te elementy, które wniosły szczególne wartości do ogólnego rozwoju wojskowości starożytnej, w określonych warunkach danej formacji społeczno-ekonomicznej. Jednocześnie konwersatorium ma na celu wskazanie słuchaczom sposobu studiowania zagadnień szczegółowych, radzenia sobie z różnorodnymi źródłami, wyrobienia w sobie krytycznego stosunku do zjawisk, zdarzeń i faktów historycznych.

Polowa podróż wojskowo-historyczna w systemie nauczania historii wojskowej spełnia dwojaką rolę - metodyczno-dydaktyczną oraz ideowo-wychowawczą. Tylko bowiem ta forma pozwala na umiejscowienie wybranych zdarzeń wojskowo-historycznych w terenie, pokazanie zachowanych jeszcze śladów starć zbrojnych oraz resztek urządzeń, umocnień polowych i fortyfikacji inżynieryjno-saperskich, a także pobudza wyobraźnię uczestników podróży i daje możliwość dokonania konfrontacji teorii historycznych zdarzeń z warunkami terenowymi. Ponadto zajęcia te pomyślane są jako pokazowe rozwiązanie metodyki przygotowania i przeprowadzenia polowej podróży wojskowo-historycznej.

Pisemne prace kontrolne i egzaminacyjne mają wykazać stopień posiadanych przez słuchacza umiejętności dokonywania samodzielnej analizy i oceny materiałów źródłowych na konkretny temat oraz nauczyć zwięzłego pisemnego opracowywania tematyki historyczno-wojskowej. Prace te powinny cechować: samodzielne i nowatorskie podejście do tematów, przydatność praktyczna oraz możliwość ich wykorzystania w procesie dydaktycznym, pracy dowódczo-sztabowej i badaniach naukowych. Objętość pracy nie powinna przekraczać 20 stron maszynopisu.

Podstawą jednak metodą pracy słuchaczy jest samodzielne studiowanie literatury przedmiotu, ukierunkowane poprzez wykłady, konwersatoria i konsultacje.

W ramach samodzielnego studiowania, chcąc uzyskać zadowalające wyniki w opanowaniu przedmiotu, należy całą obowiązkową literaturę

przedmiotu studiować sukcesywnie w miarę postępu przerabianego programu, w sposób systematyczny i kompleksowy. Pozostawienie dużych partii materiału i próby opanowania ich w krótkim czasie, w końcowej fazie studium lub też bezpośrednio przed egzaminem, kończą się zwykle złymi efektami. Brak wykładów kursowych i ćwiczeń szczegółowych słuchacz zaocznego studium jest zmuszony rekompensować bardziej wyteżoną i szczególnie systematyczną samodzielną pracą nad literaturą przewidzianą do przepracowania programem studium.

Jak wskazują doświadczenia najlepsze efekty osiąga się poprzez przyswajanie sobie historii wojskowej poszczególnymi okresami historycznymi w układzie chronologicznym od starożytności do czasów współczesnych. Po jednorazowym przestudiowaniu materiału z danego okresu dla lepszego jego utrwalenia, należy całość zagadnień powtórzyć co najmniej jeden raz i dopiero po zrozumieniu wszystkiego i uchwyceniu najistotniejszych wątków można przystąpić do studiowania następnego okresu.

Mając w ten sposób opanowany cały materiał, można przystąpić do jego powtarzania. Podczas powtarzania i utrwalania materiału należy dokonywać porównań tych samych zjawisk historycznych w poszczególnych okresach czy epokach, wydobywając podobieństwa i różnice oraz ich przyczyny. Stąd słuchacz przystępujący do egzaminu winien mieć utrwalony w pamięci rozwój form organizacyjnych, uzbrojenia, szyków bojowych, taktyki, sztuki operacyjnej i strategii na przestrzeni dziejów.

Przy czym należy pamiętać, iż zjawisk wojny i wojskowości nie można dobrze poznać i zrozumieć, nie rozpatrując ich wazzechatronicznie, we wzajemnym powiązaniu oraz na tle rozwoju społecznego i ekonomicznego państw i społeczeństw w poszczególnych formacjach, nie pamiętając o zasadzie związku przyczynowego i nie poznając prawidłowości ogólnego rozwoju.

W przeszłości, aż do wybuchu II wojny światowej włącznie, walka stanowiła w zasadzie jedyny środek rozbicia sił zbrojnych nieprzyjaciela oraz osiągnięcia operacyjnych i strategicznych celów wojny, ponieważ do tego czasu wyższe dowództwa nie dysponowały bezpośrednio podporządkowanymi sobie innymi środkami rażenia. W okresie II wojny światowej dowództwo strategiczne wykorzystywało już bezpośrednio pewne środki walki, służące do uderzeń na głębokie tyły przeciwnika. Określonymi siłami, które mogły być użyte poza ramami walki ogólnowojskowej dysponowały również i dowództwa operacyjne. Jednak

siły i środki znajdujące się wówczas bezpośrednio w dyspozycji tych dowództw, nie mogły jeszcze decydująco wpływać na przebieg i wyniki poszczególnych operacji, kampanii i wojny.

Przy studiowaniu działań wojennych, wyciąganiu wniosków i uogólnianiu doświadczeń wojennych należy pamiętać o różnej wadze przyczyn, tj. przyczynach głównych i drugorzędnych.

Należy również zwracać należytą uwagę na umiejętne wydobywanie istoty danego zjawiska. Chodzi o to, by nie dać się zwieść pozornie istotnym czynnikom, aby nie przecenić ich roli i znaczenia w całości kształcie zjawiska, a widzieć je w całym łańcuchu zdarzeń jako jedno z jego ogniw. Takie wniknięcie w istotę analizowanego zjawiska winno doprowadzić do wzechstronnych i głęboko uzasadnionych wniosków oraz prawidłowych i racjonalnych uogólnień dotychczasowych doświadczeń historycznych w zakresie armii i walki zbrojnej.

3. ZAGADNIENIA I LITERATURA DO SAMODZIELNEGO STUDIOWANIA ORAZ ZAJĘĆ PROGRAMOWYCH

Zagadnienia do tematu nr 4: Marksizm-leninizm o problemach armii, wojny i pokoju;

- istota, geneza i klasowy charakter wojen;
- ekonomiczne i polityczno-społeczne źródło wojen;
- marksistowsko-leninowska klasyfikacja wojen;
- klasowy charakter armii, wojen i lokalnych konfliktów zbrojnych;
- armia jako instytucja społeczna i jej funkcje;
- problem wojny i pokoju w warunkach współczesnych.

Literatura:

- Lenin W.I., Wojna a rewolucja /w/: O wojnie, armii i obronie ojczyzny, Warszawa 1959, s. 84-88.
- Engels F., Wybrane pisma wojskowe. Armia i teoria przemocy. Warszawa 1962.
- Jeruzelski W., Istota klasowa i nowa rola armii w społeczeństwie socjalistycznym. Problemy pokoju i socjalizmu Nr 7/1975.
- Zbiorowe: Marksizm-leninizm o wojnie i wojsku. Warszawa 1964.
- Clausewitz C., O wojnie, Warszawa 1958, s. 319.

I SESJA

- Inauguracja studiów.

TEMAT 1: Historia wojskowa, przedmiot i zakres badań oraz rola i znaczenie doświadczeń wojennych w procesie rozwoju sztuki wojennej - wykład.

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury przedmiotu;
- historia wojskowa, wojen, wojska i sztuki wojennej - przedmiot i zakres badań;
- rola i znaczenie doświadczeń wojennych w procesie rozwoju sztuki wojennej;
- wytyczne do przygotowania i uczestnictwa w konwersatoriach kolejnych sesji.

TEMAT 2 i 3: Charakter współczesnej wojny. Prawa wojny i walki zbrojnej. Wojna jako przedmiot nauki wojennej - wykład.

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury przedmiotu;
- współczesne pojęcie: wojna, konflikt zbrojny, walka zbrojna;
- polityczno-społeczne, ekonomiczne i militarne cechy współczesnych wojen.

TEMAT 4: Marxizm-leninizm o problemach armii, wojny i pokoju - 1 godzina wykład i 2 godziny konwersatorium.

ZAGADNIENIA DO WYKŁADU:

- analiza literatury problemu;
- geneza, istota i klasowy charakter wojen;
- funkcja armii oraz zasadnicze różnice między armiami socjalistycznymi i burżuazyjnymi;
- stosunek różnych klas, narodów i partii do wojny i pokoju;
- wytyczne do przeprowadzenia konwersatorium.

ZAGADNIENIA DO KONWERSATORIUM:

- geneza i klasowy charakter wojen i konfliktów zbrojnych;
- rola i funkcje armii socjalistycznej i burżuazyjnej;
- walka o zapobieganie wojnie, o utrwalenie pokoju i rozbrojenie.

Uwaga metodyczna:

- Zarówno podczas samodzielnego studiowania jak i podczas konwersatorium należy zwrócić szczególną uwagę na następujące problemy:
- klasowa geneza oraz źródła i charakter wojen i konfliktów zbrojnych;
 - klasowa istota armii oraz różnice między armią burżuazyjną i socjalistyczną;
 - możliwości zapobieżenia wojnie oraz zasady pokojowego współżycia i znaczenie polityki odprężenia prowadzonej przez kraje socjalistyczne dla pokoju światowego.

TEMAT 5: Podstawowe zagadnienia samokształcenia - wykład.

ZAGADNIENIA:

- podstawowe założenia współczesnego samokształcenia;
- etapy procesów samokształcenia;
- praktyczne wskazówki w zakresie: korzystanie z zalecanej literatury; przygotowania do konwersatorium; uczestnictwa w konwersatorium.

TEMAT 6: System obronny państwa - wykład.

ZAGADNIENIA:

- pojęcie systemu obronnego państwa i jego elementy składowe;
- charakterystyka systemu obronnego państwa w układzie funkcjonalnym;
- kierowanie działalnością obronną państwa /organy władzy państwowej, administracji państwowej, organy społeczne i spółdzielcze/.

TEMAT 7: Strategia wojskowa - wykład.

ZAGADNIENIA:

- definicje strategii;
- przedmiot badań;
- zasady strategii wojskowej;
- strategiczna operacja obronna na TDW.

Zagadnienia do samodzielnego studiowania między I i II semestr

Zagadnienia do tematu 9: Społeczno-polityczne i ekonomiczne przyczyny wojen i rozwój wojskowości w epoce starożytnej:

- tło i podłoże społeczno-ekonomiczne i polityczno-militarne konfliktów zbrojnych w państwach starożytnych /Egipt, Persja, Chiny, Grecja, Macedonia, Rzym i Kartagina/;
- początki wojskowości w państwach starożytnego Bliskiego i Dalekiego Wschodu;
- organizacja, uzbrojenie i wyszkolenie wojsk oraz taktyka armii greckich /Sparta i Ateny/ w VI-IV w.p.n.e.;
- ogólna charakterystyka wojskowości macedońskiej i sztuka wojenna Aleksandra Macedońskiego;
- organizacja, uzbrojenie i szkolenie oraz taktyka armii rzymskiej od IV w.p.n.e. do V w.n.e.

Literatura:

- Sikorski J., Zarys historii wojskowości powszechnej do końca XIX w., Warszawa 1962 i 1975, cz. I, rozdz. I, II, III i IV.
- Razin S., Historia sztuki wojennej, Warszawa 1975, t. I.
- Historie sztuki wojennej pod red. P. Rotmistrów, Warszawa 1967, t. I.
- Ratajczyk L., Historia wojskowości, Warszawa 1980.

Zacadnienia do tematu 11: Wojskowość europejska czasów nowożytnych /Od XV do poł. XVIII w./ w okresie rodzenia się stosunków kapitalistycznych:

- ogólna charakterystyka stosunków społeczno-politycznych i ekonomicznych w czasach prowadzonych wojen w Europie;
- czynniki określające i warunkujące rozwój sił zbrojnych;
- odrodzenie się piechoty i jej rozwój;
- wpływ broni palnej na kierunki zmian w taktyce;
- nowe akcenty w sztuce wojennej na przykładzie wybranych bitew /Rawenna 1512; Pawie 1525; Nieuport 1600; Lützen 1632; Połtawa 1709, Leuthen 1757 r./.

Literatura:

- Sikorski J., Zarys historii wojskowości powszechnej do końca XIX w., Warszawa 1972 i 1975, cz. III, rozdz. I, IV, VII.
- Razin S., Historia sztuki wojennej, Warszawa 1964, t. III.
- Historia sztuki wojennej pod red. P. Rotmistrów, Warszawa 1967, t. I.
- Ratajczyk L., Historia wojskowości, Warszawa 1980.

Zacadnienia do tematu 13: Rewolucja francuska jako zjawisko społeczno-polityczne i jej wpływ na rozwój wojskowości europejskiej w okresie rewolucji i wojen napoleońskich:

- istota i treść przemian społeczno-ekonomicznych wprowadzonych w wyniku rewolucji francuskiej;
- charakter armii państw europejskich przed wybuchem rewolucji;
- przeobrażenia w armii francuskiej w kolejnych etapach rewolucji i w okresie rządów Napoleona;
- zmiany w sztuce wojennej w okresie rewolucji i wojen napoleońskich;
- wpływ rewolucji francuskiej i wojen napoleońskich na zmiany w europejskiej sztuce wojennej.

Literatura:

- Sikorski J., Zarys historii wojskowości powszechnej do końca XIX w., Warszawa 1972 i 1975, cz. IV, rozdz. I i II.
- Historia sztuki wojennej pod red. P. Rotmistrów, Warszawa 1967, t. I.
- Jędraszek A., Tarle E., Francuska rewolucja burżuazyjna 1789 r. i wojny napoleońskie, Warszawa 1950.
- Ratajczyk L., Historia wojskowości, Warszawa 1980.
- Tarle E., Napoleon, Warszawa 1957.

II SESJA

TEMAT 8: Spółeczno-ekonomiczne podłoże wojen oraz uwarunkowania rozwoju wojskowości powszechnej na przestrzeni dziejów - wykład

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury problemu;
- przyczyny konfliktów zbrojnych w poszczególnych formacjach społeczno-ekonomicznych;
- uwarunkowania rozwoju sił zbrojnych i sztuki wojennej na przestrzeni dziejów.

TEMAT 9: Spółeczno-polityczne i ekonomiczne przyczyny wojen i rozwój wojskowości w epoce starożytnej - konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- tło i podłoże społeczno-ekonomiczne konfliktów zbrojnych w państwach starożytnych /Egipt, Persja, Chiny, Grecja, Rzym i Kartagina/;
- kierunki rozwoju wojskowości w państwach Bliskiego i Dalekiego Wschodu;
- kierunki rozwoju wojskowości w Grecji, Macedonii, w Rzymie i Kartaginie.

Uwaga metodyczna

W czasie konwersatorium główny nacisk położyc na dogłębne ukazanie kierunków rozwojowych wojskowości w Grecji i Macedonii oraz w Rzymie i Kartaginie, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju sił zbrojnych /rodzajów wojsk/, form ugrupowania bojowego, oraz sposobów walki /na przykładzie wybranych ważniejszych bitew/.

TEMAT 10: Ogólne tendencje i uwarunkowania rozwoju sił zbrojnych oraz właściwości prowadzenia wojen w Europie w epoce feudalnej - wykład

ZAGADNIENIA:

- społeczno-ekonomiczne przesłanki oraz przyczyny i ogólny charakter prowadzonych wojen;
- formy naboru, organizacje i uzbrojenie sił zbrojnych w głównych państwach Europy feudalnej /Frankonia, Ruś, Hiszpania, Francja, Niemcy, Flandria, Włochy, Szwecja i Anglia/;
- tendencje i kierunki zmian w rozwoju strategii i taktyki w armiach feudalnych głównych państw Europy.

TEMAT 11: Wojskowość europejska czasów nowożytnych /od XV do poł. XVIII w. /w okresie rodzenia się stosunków kapitalistycznych - konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- charakter stosunków społeczno-politycznych i ekonomicznych oraz ich odbicie w rozwoju sił zbrojnych i w sposobach prowadzenia wojen;
- czynniki warunkujące odrodzenie się piechoty oraz drogi jej rozwoju;
- wpływ rozwoju broni palnej na kierunki zmian w taktyce;
- nowe akcenty w europejskiej sztuce wojennej na przykładzie wybranych bitew /Ravenna 1512, Pavia 1525, Nieupoort 1600, Lützen 1632, Poltawa 1709, Leuthen 1757 r./.

Uwaga metodyczna

W czasie konwersatorium szczególnie dużo uwagi należy poświęcić problemowi wpływu rozwoju ręcznej broni palnej i artylerii na zmiany w europejskiej sztuce wojennej, a przede wszystkim na zmiany form i ugrupowań bojowych i prowadzonej taktyki w wyżej wymienionych bitwach.

TEMAT 12: Główne nurty i problemy teoretycznej myśli wojskowej w Europie w XV-XVIII w. - wykład

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury problemu;
- społeczno-polityczne i militarne uwarunkowania rozwoju teoretycznej myśli wojskowej;

- nurt społeczno-polityczny i ogólnowojskowy;
- nurt techniczny /artyleria, fortyfikacja, kartografia/;
- inne nurty i kierunki rozwoju teoretycznej myśli wojskowej.

TEMAT 13: Rewolucja francuska jako zjawisko społeczno-polityczne i jej wpływ na rozwój wojskowości europejskiej w okresie rewolucji i wojen napoleońskich - konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- społeczno-polityczne przesłanki rewolucji francuskiej;
- stan i charakter armii państw europejskich przed wybuchem rewolucji;
- istota i charakter rewolucyjnych przeobrażeń w armii francuskiej w dobie rewolucji i Napoleona oraz czynniki określające wyższość armii rewolucyjnej nad armiami starszego typu;
- właściwości strategii i taktyki napoleońskiej.

Zagadnienia do samodzielnego studiowania między II i III sesją

Zagadnienia do tematu 15: Polityczne i militarne aspekty walk Polaków z najazdami germańskimi i krzyżackimi w okresie X-XV w.:

- polityczne i militarne podłoże najazdów germańskich na Ziemię Polskie w okresie X-XII w.;
- walki Polaków z naporem germańskim za panowania pierwszych Piastów /Mieszko I, Bolesław Chrobry, Bolesław Krzywousty/;
- przyczyny zatargów i wojen polsko-krzyżackich w okresie jednoczenia państwa polskiego;
- wojskość polska w konfrontacji z armią Zakonu Krzyżackiego na przykładzie bitew pod Płowcami w 1331 r. i Grunwaldem w 1410 r.;
- wojna 13-letnia z Krzyżakami - ostatecznym akordem wieloletnich walk Polski z Zakonem Krzyżackim.

Literatura:

- Kuczyński S., Wielka wojna z Zakonem Krzyżackim w latach 1409-1411, Warszawa 1966, wyd. III.
- Bortnowski W., Bitwa pod Grunwaldem, Warszawa 1951.
- Łaskowski O., Grunwald, wyd. I, Warszawa 1926, wyd. II Londyn 1943.
- Nowak T., Walka z agresją Zakonu Krzyżackiego w okresie jednoczenia państwa polskiego, Warszawa 1952.
- Sikorski J., Zarys dziejów wojskowości polskiej do roku 1864, Warszawa 1965, t. 2, do roku 1948, wyd. II 1975.

- Nowak T., Wimmer J., Dzieje oręża polskiego do roku 1793, Warszawa 1968.
- Sikorski J., Zarys historii wojskowości powszechnej do końca XIX w., Warszawa 1972.

Zagadnienia do tematu 17: Złoty wiek wojskowości polskiej w XVII w. w okresie walk ze Szwedami, Turkami i Tatarami:

- polityczne i militarne przyczyny ekspansji szwedzkiej na południowe wybrzeże Bałtyku i wojen z Polską;
- rozwój wojskowości polskiej w I połowie XVII w.;
- właściwości strategii i taktyki polskiej w wojnach ze Szwecją w 1600-1611, 1621-1629 i 1655-60 r.;
- polityczne i militarne przyczyny wojen polsko-tureckich w XVII w.;
- charakter i organizacja wojska polskiego w okresie trzech wojen polsko-tureckich w 1617-1621, 1671-1676 i 1683 r.;
- rola wielkich dowódców w rozwoju polskiej wojskowości w XVII w. /Chodkiewicz, Czarniecki, Koniecpolski, Sobieski, Zamoycki, Żółkiewski, itp./.

Zagadnienia do tematu 18: Specyfika wojskowości polskiej w okresie powstań narodowych pod koniec XVIII i w XIX w.:

- społeczno-polityczne i ekonomiczno-militarne przyczyny upadku państwowości polskiej i jej sił zbrojnych w XVIII w. - Rozbiory Polski;
- próby uzdrowienia Rzeczypospolitej drogą reform społeczno-ekonomicznych i militarnych w okresie sejmku 4-letniego 1788-1792;
- wojsko i sztuka wojenna w Polsce w okresie powstania kościuszkowskiego 1794 r.;
- wojskowość polska w okresie wojen napoleońskich i Księstwa Warszawskiego 1795-1815 r.;
- wojsko i sztuka wojenna w Polsce w okresie Królestwa Polskiego 1815-1830 r. i powstania listopadowego 1830-1831 odbiciem epoki napoleońskiej;
- specyfika wojskowości polskiej w powstaniu styczniowym 1863-1865 wynikająca z powstańczej armii i taktyki partyzanckiej.

Literatura:

- Sikorski J., Zarys dziejów wojskowości polskiej do roku 1864, I wyd., Warszawa 1966, t. II i II wyd. 1976.
- Sikorski J., Zarys historii wojskowości powszechnej do końca XIX w., Warszawa 1972.

- Nowak T., Wimmer J., Dzieje oręża polskiego do roku 1793, Warszawa 1968.
- Kozłowski E., Wrzosek M., Dzieje oręża polskiego, Warszawa 1973.
- Zbiorowe: Wybrane zagadnienia historii wojskowości, Warszawa 1959.

III SESJA

TEMAT 14: Polityczno-społeczne i ekonomiczne uwarunkowania oraz rozwój wojskowości w Polsce od IX do XIX w. - wykład

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury problemu;
- kształtowanie się państwa polskiego i powstania jego siły zbrojnej;
- walki Polaków z naporem germańskim w okresie wczesnofeudalnym;
- spory i konfrontacje zbrojne z agresywnymi dążeniami Zakonu Krzyżackiego w okresie rozbitcia dzielnicowego i prób odrodzenia państwa polskiego;
- Polacy w walce z najazdami Szwedów, Turków i Tatarów w XVII w.;
- Wojny Polaków z Rosją i Kozakami w XVII w.;
- przyczyny upadku państwowości polskiej i jej siły zbrojnej w końcu XVIII w.;
- powstania polskie w końcu XVIII i w XIX w. wyrazem dążeń narodowowyzwoleńczych Polaków.

TEMAT 15: Polityczne i militarne aspekty walk Polaków z najazdami germańskimi i krzyżackimi w okresie X-XV w. - konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- podłoże polityczno-wojskowe walk Polaków z agresją germańską w okresie kształtowania się państwa Piastów;
- właściwości walk Polaków z najazdami niemieckimi w okresie X-XII w.;
- podłoże polityczno-militarne zatargów i walk polsko-krzyżackich w XIV-XV w.;
- konfrontacja sił koalicji polsko-litewsko-ruskiej z armią Zakonu Krzyżackiego w bitwie pod Grunwaldem.

Uwaga metodyczna

Podczas konwersatorium zwrócić szczególną uwagę na problemy: genezy i źródła polityczno-społecznej i militarnej agresji germań-

skiej na ziemi polskiej w okresie wczesnofeudalnym oraz zatargów i walk polsko-krzyżackich; charakteru strategii i taktyki polskiej w walkach z najazdami germańskimi; właściwości strategii i taktyki polskiej w konfrontacji z potęgą Zakonu Krzyżackiego na tle strategii i taktyki armii europejskich tego okresu.

TEMAT 16: Główne nurty i problemy teoretycznej myśli wojskowej w Polsce w okresie Odrodzenia i Oświecenia /XV-XVIII w.

- wykład

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury problemu;
- warunki determinujące rozwój polskiej teoretycznej myśli wojskowej w okresie XVI-XVIII w.;
- główne nurty i problemy polskiej teoretycznej myśli wojskowej w okresie Odrodzenia i Oświecenia;
- *- przyczyny застоju w polskim piśmiennictwie wojskowym w XVIII w.

TEMAT 17: Złoty wiek wojskowości polskiej w XVII w. w okresie walk ze Szwedami, Turkami i Tatarami - konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- polityczne i militarne przyczyny wojen polsko-szwedzkich i polsko-tureckich w XVII w.;
- charakter i organizacja polskiej siły zbrojnej na początku i w końcu XVII w.;
- właściwości strategii i taktyki polskiej w wojnach ze Szwecją na przykładzie kampanii w 1605, 1621 i w 1655-60 r.;
- właściwości strategii i taktyki polskiej w wojnach z Turcją w oparciu o kampanie 1620, 1673 i 1683 r.;

Uwaga metodyczna

W czasie konwersatorium należy zwrócić szczególną uwagę na następujące problemy: - polityczne i militarne przyczyny wojen polsko-szwedzkich i polsko-tureckich; - rozwój polskiej siły zbrojnej w XVII w.; strategia i taktyka polska w wojnach polsko-szwedzkich i polsko-tureckich w XVII w.

TEMAT 18: Specyfika wojskowości polskiej w okresie powstań narodowych pod koniec XVIII i w XIX w. - konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- społeczno-polityczne i ekonomiczne przyczyny upadku państwowości

- polskiej;
- wpływy rewolucji francuskiej w strategii i taktyce polskiej w powstaniu kościuszkowskim 1794 r.;
 - wojskowość polska w okresie powstania listopadowego 1831 r. odzwierciedleniem wpływów epoki napoleońskiej;
 - specyficzne cechy wojskowości polskiej w powstaniu styczniowym 1863-1865 r. wynikające z taktyki partyzanckiej.

Uwaga metodyczna

- W czasie konwersatorium należy szczególną uwagę zwrócić na:
- specyfikę strategii i taktyki polskiej w poszczególnych powstaniach narodowych;
 - wpływy rewolucji francuskiej i wojen napoleońskich i ich odbicie w polskiej sztuce wojennej.

TEMAT 19: Teoretyczna myśl wojskowa w XIX w. w Europie - wykład

ZAGADNIENIA:

- uwarunkowania powstania różnych kierunków europejskiej myśli wojskowej;
- kierunek niemieckiej myśli wojskowej - wojny błyskawicznej i wojny totalnej;
- kierunek francuskiej myśli wojskowej - wojny w stylu napoleońskim i wojny ograniczonej - technicznej;
- kierunek anglo-amerykańskiej myśli wojskowej - wojny i siły morskiej;
- kierunek rosyjskiej myśli wojskowej - wojny metodycznej i koncepcji narodowych;
- kierunek ogólnoeuropejskiej partyzanckiej myśli wojskowej - wojny małej, ograniczonej.

Uwaga metodyczna:

Wytyczne do pisemnej pracy kontrolnej nt.: Podstawowe przyczyny upadku państwa polskiego i jego wojskowości w XVIII w.

Założenia do samodzielnego studiowania między III i IV semestr

Zagadnienia do tematu 22: Pierwsza imperialistyczna wojna światowa 1914-1918 - globalnym konfliktem zbrojnym ery maszynowej;

- polityczne i wojskowe przyczyny wybuchu I wojny światowej;
- tworzenie sojuszków i bloków militarnych /Entente i Państwa Centralne/;
- imperialistyczny charakter planów wojny głównych państw europejskich;
- przebieg i efekty pierwszego /manewrowego/ okresu wojny;
- przyczyny zrodzenia się i rozwój obrony pozycyjnej;
- poszukiwanie wyjścia z impasu wojny pozycyjnej - formy i metody przełamania;
- decydujący wpływ rewolucji socjalistycznej w Rosji oraz ruchów antywojennych na zakończenie wojny;
- zbrojny udział Polaków w I wojnie światowej i w Wielkiej Rewolucji Socjalistycznej;
- polityczno-społeczne następstwa I wojny światowej;
- wyniki wojskowe I wojny światowej w kontekście rozwoju sił zbrojnych, techniki i sztuki wojennej.

Literatura:

- Berezowski M., Rozwój form obrony pozycyjnej w I wojnie światowej, Warszawa 1951.
- Rotmistrz P., Historia sztuki wojennej do 1939 r., t.I, Warszawa 1967.
- Wierzbowski D., Pierwsza wojna światowa, Warszawa 1966.
- Zbiorowe: Wybrane zagadnienia historii wojskowości, Warszawa 1969.
- Kozłowski E., Wrzosek M., Dzieje oręża polskiego. T.II, Warszawa 1973.
- Ratajczyk L., Historia wojskowości, Warszawa 1980.

Zagadnienia do tematu 23: Wpływ sytuacji wojskowo-politycznej i doświadczeń z konfliktów zbrojnych na rozwój teorii, doktryn i sił zbrojnych państw europejskich w okresie międzywojennym 1919-1939 r.:

- polityczno-społeczne i wojskowe przesłanki powstania bloku państw faszystowskich;
- doktryny wojenne oraz siły zbrojne państw faszystowskich;
- położenie Polaki oraz koncepcje manewrowej wojny obronnej;
- walka Związku Radzieckiego z agresywną polityką faszyzmu oraz doktryna i przygotowanie sił zbrojnych do wojny obronnej;
- siły zbrojne i doktryny wojenne pozostałych państw Europy;
- wpływ konfliktów lokalnych na sytuację polityczno-wojskową okresu międzywojennego.

Literatura:

- Douhet G., Panowanie w powietrzu, Warszawa 1964.
- Ludendorff E., Wojna totalna, Warszawa 1959.
- Zbiorowe: Historia II wojny światowej 1939-1945, t.I i II, Warszawa 1976 i 1977.
- Zbiorowe: Historia sztuki wojennej pod red. P. Rotmistrów, t.I i II, Warszawa 1967.
- Sikorski W., Przyszła wojna, jej możliwości i charakter oraz związane z nią zagadnienia obrony kraju, Warszawa 1934.
- Sokołowski W., Strategia wojenna, Warszawa 1964.
- Tuchaczewski M., Piśma wybrane, Warszawa 1964.
- Ratajczyk L., Historia wojskowości, Warszawa 1980.
- Kozłowski E., Wrzosek M., Dzieje oręża polskiego. T. II, Warszawa 1973.

IV SESJA

TEMAT 20: Wpływ wojen imperialistycznych przełomu XIX/XX w. na rozwój sił zbrojnych w Europie - wykład

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury problemu;
- imperialistyczne podłoże konfliktów zbrojnych;
- istota oraz zarys pierwszych wojen epoki imperjalizmu;
- wojny przełomu XIX i XX w. czynnikiem przyspieszającym rozwój wojska i techniki wojennej.

TEMAT 21: Polityczno-wojskowe i ekonomiczne przyczyny wybuchu, zarys działań oraz wyniki pierwszej imperialistycznej wojny światowej /1914-1918 r./ - wykład

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury problemu;
- powstanie imperialistycznych bloków militarnych, plany oraz ich przygotowania do wojny;
- przyczyny wybuchu oraz charakterystyka głównych okresów wojny;
- polityczno-społeczne następstwa oraz wojskowe wyniki I wojny światowej.

TEMAT 22: Pierwsza imperialistyczna wojna światowa 1914-1918 - globalnym konfliktem zbrojnym ery maszynowej - konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- przygotowania polityczno-wojskowe oraz plany stron państw imperialistycznych do wojny;
- wybuch wojny oraz przyczyny krachu koncepcji strategicznych uczestniczących w niej stron;
- nieudane próby wyjścia armii imperialistycznych z impasu wojny pozycyjnej - formy i metody przełamania;
- wykorzystanie rodzajów wojsk w wojnie;
- zbrojny udział Polaków w I wojnie światowej i w Wielkiej Rewolucji Socjalistycznej;
- polityczne i wojskowe wyniki pierwszej wielkiej wojny światowej.

Uwaga metodyczna:

W czasie zajęć konwersatoryjnych starać się zgłębić przyczyny wybuchu I wojny światowej oraz jej charakter; przeanalizować przygotowanie i plany stron; wydobyc najcenniejsze właściwości sztuki wojennej w poszczególnych okresach wojny oraz wyniki I wojny światowej we wszystkich dziedzinach.

TEMAT 23: Wpływ sytuacji wojskowo-politycznej i doświadczeń z konfliktów zbrojnych na rozwój teorii, doktryn i sił zbrojnych państw europejskich w okresie międzywojennym 1919-1939 - konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- ekspansjonistyczna polityka państw faszystowskich źródłem konfliktów i napięć międzynarodowych;
- charakterystyka teorii, doktryn wojennych i sił zbrojnych głównych państw europejskich;
- istota, cel i polityczno-wojskowe wyniki wojen lokalnych.

Uwaga metodyczna:

W czasie konwersatorium szczególną uwagę należy zwrócić na: polityczno-społeczne i wojskowe przesłanki powstania bloku państw faszystowskich i wzrostu w związku z tym zaostrzenia napięcia międzynarodowego; rozwój sił zbrojnych, teorii i doktryn; rolę Związku Radzieckiego w walce z faszyzmem oraz położenie i sytuację w Polsce.

TEMAT 24: Leninowska koncepcja budownictwa Robotniczo-Chłopskiej Armii Czerwonej - wykład

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury problemu;

- działalność polityczno-wojskowa Partii Bolszewików i W. Lenina w zakresie przejęcia władzy przez masy pracujące;
- udział W. Lenina i jego współpracowników w zorganizowaniu Robotniczo-Chłopskiej Armii Czerwonej;
- wpływ leninowskich idei na rozwój armii nowego typu, powołanej do obrony socjalistycznych zdobyczy mas pracujących;

TEMAT 26: Polityczno-wojskowe przyczyny wybuchu i ogólna charakterystyka przebiegu II wojny światowej /1939-1945/ - wykład i konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury problemu;
- rozwój sytuacji polityczno-militarnej w świecie w okresie poprzedzającym II wojnę światową; główne zarzewie wojny światowej;
- kształtowanie się bloków polityczno-wojskowych; polityka nieinterwencji i jej konsekwencje polityczno-militarne; umacnianie się faszyzmu we Włoszech i III Rzeszy; polityczno-militarne plany państw "Osi";
- walka Związku Radzieckiego i sił postępowych innych krajów Europy o zapobieżenie wojnie światowej;
- periodyzacja wojny oraz charakterystyka przebiegu poszczególnych kampanii i ważniejszych operacji strategicznych.

Zagadnienia do samodzielnego studiowania między IV i V sesją

Zagadnienia do tematu 27: Wojna obronna narodu polskiego we wrześniu 1939 r.:

- charakterystyka i ocena potencjału gospodarczo-ekonomicznego oraz sił zbrojnych głównych mocarstw Europy w tym głównie Polski i Niemiec hitlerowskich w przededniu wybuchu wojny;
- postawa społeczeństwa polskiego wobec groźby wojny oraz możliwości ekonomiczno-gospodarcze i produkcyjne przemysłu zbrojeniowego;
- ocena stanu sił zbrojnych /stany liczbowe, poziom techniczny, wyposażenie i uzbrojenie, szkolenie i morale wojska/;
- przygotowanie sił zbrojnych Niemiec i Polski do wojny;
- ocena planów - polskiego "Zachód" i niemieckiego "Fall Weiss";
- ocena i wnioski z bitwy granicznej, walk na głównej linii oporu, bitwy nad Bzurą i obrony Warszawy;
- problemy sztuki wojennej w wojnie 1939 r./sposób użycia, role rodzajów wojsk i sił zbrojnych, kierowanie i dowodzenie wojskami,

nowe zjawiska i zasady taktyki i sztuki operacyjnej, rola zaplecza i materiałowo-technicznego zabezpieczenia wojsk/.

Literatura:

- Druga wojna światowa 1939-1945 /tłum.z ros./, Warszawa 1961.
- Historia sztuki wojennej /tłum.z ros./, Warszawa 1965, t.II.
- Kowalski W., Wielka koalicja 1941-1945. Wyd. 4, Warszawa 1978, t.I,II i III.
- Feret S., Polska sztuka wojenna 1918-1939, Warszawa 1972.
- Kozłowski E., Wojsko Polskie 1936-1939. Próby modernizacji i rozbudowy. Wyd. 2, Warszawa 1974.
- Polski czyn zbrojny w II wojnie światowej. Wojna obronna Polski, Warszawa 1979.
- Porwit M., Komentarze do wojny 1939 r. t.I, II, III, Warszawa
- Ratajczyk L., Historia wojskowości, Warszawa 1980 r.

Zacudnienia do tematu 29: Agresja Niemiec hitlerowskich na Związek Radziecki - kształtowanie i umacnianie koalicji antyhitlerowskiej /czerwiec 1941 - listopad 1942 r./:

- wysiłki państwa radzieckiego w zakresie wzmocnienia obronności kraju i jego przygotowanie do odparcia agresji;
- radziecka sztuka wojenna w przededniu Wielkiej Wojny Narodowej;
- analiza i ocena planów stron;
- operacje odwrotowo-obronne i zaczepne w początkowych latach WWN;
- radzieckie siły zbrojne w walce o przechwycenie inicjatywy strategicznej;
- strategia, sztuka operacyjna i taktyka - jej zmiany i doskonalenie w pierwszych latach Wielkiej Wojny Narodowej.

Literatura:

- Wielka Wojna Narodowa Związku Radzieckiego. Zarys historii /tłum. z ros./, Warszawa 1969.
- Historia sztuki wojennej /tłum.z ros./ pod red. P.Rotmistrzowa, T.II, Warszawa 1965.
- Ratajczyk L., Historia wojskowości, Warszawa 1980.
- Historia Wielkiej Wojny Narodowej Związku Radzieckiego 1941-1945 /tłum.z ros./, Warszawa 1964, t.I i II, Warszawa 1965, t.III,IV i V, Warszawa 1967, t.VI.

Zacudnienia do tematu 30: Radzieckie siły zbrojne w walce o ostateczne przejęcie inicjatywy strategicznej i zwycięskie zakończenie drugiej wojny światowej w Europie /1943-1945/:

- analiza i ocena kampanii i operacji strategicznych AR - ze szczególnym uwzględnieniem bitwy pod Kurskiem, operacji na Ukrainie prawobrzeżnej, Białorusi, w Polsce i na terenie III Rzeszy;
- wykorzystanie rodzajów wojsk i sił zbrojnych, a szczególnie lotnictwa i wojsk panc. w strategicznych operacjach AR 1943-1945;
- zwartość moralno-polityczna narodów radzieckich, potencjał ekonomiczno-gospodarczy państwa radzieckiego i wyższość radzieckiej sztuki wojennej decydującymi czynnikami zwycięstwa nad Niemcami hitlerowskimi;
- decydująca rola Związku Radzieckiego w rozgromieniu bloku państw faszystowskich i wyzwoleniu narodów Europy okupowanych przez Niemcy hitlerowskie.

SESJA V

TEMAT 26: Europejski teatr wojenny - wykład

ZAGADNIENIA:

- pojęcie teatru wojny i teatru działań wojennych /TDW/;
- podział europejskiego teatru wojny /ETW/ według poglądów sztabu WP i NATO;
- charakterystyka TDW na ETW.

TEMAT 27: Wojna obronna narodu polskiego we wrześniu 1939 r. - konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- sytuacja społeczno-polityczna Polski w warunkach narastania groźby wojny światowej;
- analiza i ocena potencjału wojennego, sił zbrojnych i planów stron walczących;
- przebieg działań wojennych jako konfrontacja poglądów i zasad prowadzenia wojny głoszonych w okresie międzywojennym;
- problemy sztuki wojennej w wojnie 1939 r. - sposoby użycia rodzajów wojsk i sił zbrojnych; wyniki i wnioski;
- polityczne, wojskowe i moralne znaczenie oporu narodu polskiego przeciwko agresji hitlerowskiej.

Uwaga metodyczna:

W czasie przygotowywania się do konwersatorium i podczas jego trwania szczególną uwagę zwracać na problemy militarne przygotowywania agresji, planów stron, właściwości przebiegu działań wojennych oraz wyników i wniosków z wojny 1939 r.

TEMAT 28: Polityczno-wojskowe aspekty agresji hitlerowskiej w Europie Zachodniej i na Bałkanach w latach 1940-1942 - wykład

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury problemu;
- agresja hitlerowska na Zachodzie Europy i na Bałkanach;
- polityczno-wojskowa ocena przygotowań i prowadzenia działań wojennych Danii, Norwegii, Belgii, Holandii, Francji i Wielkiej Brytanii przeciwko agresji Niemiec faszystowskich;
- ocena zmagañ narodów Grecji i Jugosławii oraz wojsk brytyjskich przeciwko włoeko-niemieckiej agresji;
- tworzenie się pierwszych jednostek polaków na Zachodzie, ich udział w obronie Francji, Norwegii i Wielkiej Brytanii.

TEMAT 29: Agresja Niemiec hitlerowskich na Związek Radziecki - kształtowanie i umacnianie koalicji antyhitlerowskiej /czerwiec 1941 - listopad 1942 r./ - wykład i konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- przygotowanie sił zbrojnych oraz planów wojny Związku Radzieckiego i Niemiec hitlerowskich;
- analiza i ocena polityczno-wojskowych aspektów początkowego okresu wojny radziecko-niemieckiej;
- zeżamanie się niemieckiego planu wojny błyskawicznej, rola i znaczenie bitew odwrotowo-obronnych i zaczepnych Armii Radzieckiej w 1941-1942 r. na ukształtowanie się sytuacji polityczno-militarnej na frontach drugiej wojny światowej pod koniec 1942 r.
- kształtowanie się i umacnianie koalicji antyhitlerowskiej - rola i znaczenie w niej Związku Radzieckiego.

Uwaga metodyczna:

W czasie trwania konwersatorium szczególną uwagę należy zwrócić na problematykę początkowego okresu wojny, kształtowanie się koalicji antyhitlerowskiej oraz na rolę i znaczenie Związku Radzieckiego i jego sił zbrojnych w ukształtowaniu się określonej sytuacji na frontach II wojny światowej, m.in. w wyniku takich operacji jak pod Moskwę i Stalingradem.

TEMAT 30: Radzieckie siły zbrojne w walce o ostateczne przejęcie inicjatywy strategicznej i zwycięskie zakończenie II wojny światowej w Europie /1943-1945r./ - konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- analiza i ocena kampanii i operacji strategicznych Armii Radzieckiej
 - ze szczególnym uwzględnieniem bitwy pod Kurskiem, operacji na Ukrainie prawobrzeżnej, Białorusi, w Polsce i na terenach III Rzezy;
- zwartość moralno-polityczna narodów radzieckich, potencjał ekonomiczno-gospodarczy państwa radzieckiego i wyższość radzieckiej sztuki wojennej decydującymi czynnikami zwycięstwa nad Niemcami hitlerowskimi;
- decydująca rola Związku Radzieckiego w rozgromieniu bloku państw faszystowskich i wyzwoleniu narodów Europy okupowanych przez Niemcy hitlerowskie.

Uwaga metodyczna:

Konwersatorium temat 30 jest kontynuacją problematyki zapoczątkowanej w temacie 29 i dotyczy charakterystyki końcowego okresu II wojny światowej, a głównie radzieckiej sztuki wojennej w omawianym okresie oraz roli i znaczenia Związku Radzieckiego w rozgromieniu Niemiec hitlerowskich w wyzwoleniu okupowanej Europy.

TEMAT 31: Polityczne i wojskowe aspekty działań wojennych aliantów na zachodnioeuropejskim teatrze w latach 1940-1945 - wykład

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury problemu;
- geneza utworzenia drugiego frontu w Europie Zachodniej;
- charakterystyka działań alianckich w latach 1940-44;
- polityczno-wojskowa ocena działań zbrojnych wojsk alianckich w 1945 r. i ich znaczenie w pokonaniu Niemiec hitlerowskich i faszystowskich Włoch;
- ważniejsze problemy sztuki wojennej wojsk alianckich;
- udział Polaków w walkach aliantów zachodnich na ETDW.

Uwaga metodyczna:

- wytyczne do pisemnej pracy kontrolnej nt.: "Geneza powstania i charakter ludowego WP 1943-1945".

Zagadnienia do samodzielnego studiowania między V i VI sesją.

Zagadnienia do tematu 32: Polityczno-wojskowe warunki powstania i działania bojowe PSZ na Zachodzie Europy 1940-1945:

- polityczno-wojskowe warunki powstania PSZ na Zachodzie Europy;
- formowanie i struktura organizacyjna jednostek Wojska Polskiego we Francji w 1940 r.;
- formowanie i organizacja jednostek WP ogólnowojskowych, lotniczych i morskich w Wielkiej Brytanii i w Związku Radzieckim w latach 1940-1945;
- udział jednostek WP w działaniach aliantów zachodnich w Norwegii, we Francji, Wielkiej Brytanii i w Europie Zachodniej w latach 1940-1945;
- globalny wysiłek zbrojny Polaków na Zachodzie Europy.

Literatura:

- Eisenhower D., Krucjata w Europie, Warszawa 1959.
- Brandley O., Żołnierska epopea, Warszawa 1963.
- Skibiński F., O sztuce wojennej na północno-zachodnim teatrze działań wojennych 1944-1945, Warszawa 1977.
- Iwanowski W., Z dziejów formacji polskich na Zachodzie 1939-1945, Warszawa 1976.
- Biogański W., Regularne jednostki Wojska Polskiego na Zachodzie. Formowanie, działania bojowe, organizacja, Warszawa 1973.
- Zbiorowe: Polski Czyn Zbrojny w II wojnie światowej, "Walki formacji polskich na Zachodzie 1939-1945", Warszawa 1981.
- Krzemiński Cz., Wojna powietrzna w Europie 1939-1945, Warszawa 1983.

Zagadnienia do tematu 33: Polityczno-społeczne podłoże oraz specyfika Ruchu Oporu w Polsce podczas okupacji hitlerowskiej 1939-1945r.:

- polityczne i wojskowe przesłanki zrodzenia się masowego Ruchu Oporu w Polsce;
- koncepcje polityczno-wojskowe głównych organizacji konspiracyjnych;
- konspiracyjna rola PPR i lewicy polskiej w umasowieniu walki zbrojnej z okupantem;
- właściwości działalności polskiego Ruchu Oporu z uwzględnieniem specyfiki walki z transportem wroga oraz istoty ludowej wojny partyzanckiej;
- polityczno-społeczne osiągnięcia oraz wojskowe efekty polskiego Ruchu Oporu.

Literatura:

- Geras J., Oddziały GL-AL 1942-1945, Warszawa 1971.
- Zbiorowe: Polski ruch robotniczy w okresie wojny i okupacji hitlerowskiej, Warszawa 1964.
- Przygoński A., Polska w walce z okupantem hitlerowskim 1939-1945, Warszawa 1971.
- Ratajczyk L., Historia wojskowości, Warszawa 1980.
- Nazarewicz R., Problematyka stosunków pomiędzy odłamami polskiego RO. Materiały: w XX rocznicę zwycięstwa, Warszawa 1966.
- Zbiorowe: Prawda o żołnierzach BCH, Warszawa 1948.
- Tuezynski W., Podziemny front w Polsce 1939-1945, Warszawa 1980.

Zagadnienia do tematu 34: Polityczno-wojskowe podłoże oraz właściwości europejskiego RO w latach II wojny światowej:

- polityczno-wojskowe przyczyny zrodzenia się i rozwoju europejskiego Ruchu Oporu;
- cechy charakterystyczne Ruchu Oporu w Związku Radzieckim, Jugosławii i Francji;
- Ruch Oporu w innych państwach europejskich;
- udział Polaków w europejskim Ruchu Oporu;
- wkład europejskiego Ruchu Oporu w zwycięstwo nad faszyzmem.

Literatura:

- Biegański W., Juchniewicz M., Okęcki S., Polacy w europejskim Ruchu Oporu 1939-1945, Warszawa 1978.
- Duraczyński E., Terlej J., Europa podziemna 1939-1945, Warszawa 1974.
- Gerhard J., Udział Polaków we francuskim RO, WPH nr 2/1957.
- Juchniewicz M., Tobiasz J., Historia radzieckiego ruchu partyzantskiego, WPH nr 2/1966.
- Juchniewicz M., Polacy w radzieckim ruchu podziemnym i partyzantskim 1941-1944, Warszawa 1973.
- Juchniewicz M., Udział Polaków w wojnie narodowowyzwoleńczej Jugosławii, WPH nr 3/1964.

Zagadnienia do tematu 36: Polityczne i wojskowe problemy formowania, organizacji i działań wojennych ludowego Wojska Polskiego w latach 1943-1945 - doświadczenia i wnioski:

- polityczno-wojskowe warunki powstania ludowego WP;
- ogólna charakterystyka struktury organizacyjnej ludowego WP;
- cechy charakterystyczne działań bojowych oraz doświadczenia wojenne;

- zrodzenie się i stałe pogłębianie sojuszu i braterstwa broni WP z AR. Początki koalicyjnego współdziałania.

Literatura:

- Jaruzelski W., Przemówienie inauguracyjne: Ludowe Wojsko Polskie 1943-1973. Wareszawa 1974.
- Kamiński J., Ewolucja poglądów taktycznych w sztuce wojennej LWP, PWL nr 9/1978.
- Zbiorowe: Polaki czyn zbrojny w II wojnie światowej. Ludowe Wojsko Polskie 1943-1945, Wareszawa 1973.
- Zbiorowe: Ludowe Wojsko Polskie 1943-1973, Warszawa 1974.
- Jurgielewicz W., Organizacja ludowego Wojska Polskiego 1944-1945, Wareszawa 1968.
- Sobczak K., Lenino-Wareszawa-Berlin, Wareszawa 1978.
- Dziubanow R., Bitwa o Wał Pomorski, Warszawa 1971.
- Jadziak E., Wyzwolenie Pomorza, Wareszawa 1963.
- Stępor Z., Bitwa o Berlin, Warszawa 1973.
- Kaczmarek K., Operacja łuzyccka 2 AWP, Warszawa 1978.

SESJA VI

TEMAT 32: Polityczno-wojskowe warunki powstania i działania bojowe
PSZ na Zachodzie Europy 1940-1945 - konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- polityczno-wojskowe warunki powstania PSZ na Zachodzie Europy;
- formowanie i organizacja jednostek WP we Francji, Wielkiej Brytanii, w ZSRR i na Bliskim Wschodzie;
- działania bojowe jednostek WP we Francji, w Wielkiej Brytanii i w Europie w latach 1940-1945;
- doświadczenia i wnioski z udziału wojsk polskich w działaniach aliantów na Zachodzie.

Uwaga metodyczna:

Zwrócić szczególną uwagę na charakter, organizację i uzbrojenie jednostek WP oraz na doświadczenia zdobyte w działaniach bojowych na froncie włoskim i zachodnio-europejskim w latach 1940-1945.

TEMAT 33: Polityczno-społeczne podłoże oraz specyfika Ruchu Oporu
w Polsce podczas okupacji hitlerowskiej 1939-1945 - wy-
kład i konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury problemu;
- polityczno-społeczne i wojskowe przesłanki zrodzenia się masowego Ruchu Oporu w Polsce;
- zrodzenie się w polskim Ruchu Oporu głównych nurtów polityczno-wojskowych;
- rola lewicy polskiej, kierowanej przez PPR, w umasowieniu walki zbrojnej z okupantem;
- cechy charakterystyczne polskiego Ruchu Oporu - wyniki i wnioski.

TEMAT 34: Polityczno-wojskowe podłoże oraz właściwości europejskiego Ruchu Oporu w latach II wojny światowej - konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- polityczno-wojskowe przesłanki europejskiego Ruchu Oporu;
- cechy charakterystyczne Ruchu Oporu w niektórych państwach europejskich;
- udział Polaków w europejskim Ruchu Oporu;
- wkład europejskiego Ruchu Oporu w zwycięstwo nad faszyzmem.

TEMAT 35: Geneza powstania i charakter ludowego WP w latach 1943-1945, Formowanie i organizacja - wykład i konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury problemu;
- ludowe WP armię nowego socjalistycznego typu;
- charakterystyczne cechy armii nowego socjalistycznego typu;
- warunki formowania oraz struktura organizacyjna polskich sił zbrojnych w Związku Radzieckim;
- PPR organizatorkę ludowego WP.

Uwaga metodyczna:

Wykład jednogodzinny poprzedza konwersatorium i jest wprowadzeniem do problematyki w nim zawartej.

TEMAT 36: Wybrane problemy działań wojennych ludowego Wojska polskiego w latach 1943-1945 - doświadczenia i wnioski - wykład i konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- polityczno-wojskowe i społeczno-ekonomiczne warunki formowania jednostek LWP;
- ogólna charakterystyka struktury organizacyjnej ludowego WP;
- strategiczno-operacyjne i geograficzne warunki działań bojowych ludowego WP;
- cechy charakterystyczne oraz właściwości działań wojennych ludowego WP;
- Doświadczenia i wnioski oraz ich znaczenie dla ukształtowania się powojennej narodowej i koalicyjnej doktryny obronnej PRL.

Uwaga metodyczna:

W czasie przygotowywania się do przeprowadzenia konwersatorium należy szczególną uwagę zwrócić na specyfikę działań wojennych oraz na właściwości doświadczeń zdobytych w toku działań bojowych na wspólnym z AR szlaku bojowym.

Zagadnienia do samodzielnego studiowania między VI i VII sesją

Zagadnienia do tematu 37: Działania 1 armii WP nad środkową Wisłą w II połowie 1944 r. - Polowa podróż wojskowo-historyczna:

- sytuacja polityczno-wojskowa w Polsce w połowie 1944 r.;
- końcowa faza operacji białoruskiej - doplanowanie operacji brzesko-lubelskiej;
- położenie operacyjno-strategiczne nad środkową Wisłą w końcu lipca 1944 r.;
- zamiar i decyzja dowódcy 1 Frontu Białoruskiego do działań nad środkową Wisłą;
- rola, miejsce i zadanie 1 armii WP oraz decyzja dowódcy;
- przebieg działań bojowych 1 armii WP w rejonie Dęblin-Puławy oraz na przyczółku warecko-magnuszewskim;
- wnioski i doświadczenia 1 armii WP z działań nad środkową Wisłą w 1944 r.;
- formy i metody przygotowania i przeprowadzenia PPW-H.

Literatura:

- Góra W., Polska Rzeczpospolita Ludowa 1944-1964, Warszawa, wyd. I 1974, wyd. II 1975.
- Błagowieszczanski I., Dzieje 1 Armii Polskiej w ZSRR maj - lipiec 1944, Warszawa 1972.

- Wołoszyn W., Na wareszawskim kierunku operacyjnym, Warszawa 1964.
- Karpiński A., Pod Dęblinem, Puławami i Warką, Warszawa 1967.
- Krzemiński Cz., Mapy do podróży wojskowo-histerycznej - Wyd.ASG.

Zagadnienia do tematu 39: Rozwój sił zbrojnych i doktryny obronnej PRL. Miejsce i rola w systemie obronnym państw wspólnoty socjalistycznej:

- poglądy na przygotowanie kraju do wojny;
- poglądy na prowadzenie współczesnej wojny;
- pojęcie systemu obronnego państwa i charakterystyka elementów systemu obronnego PRL;
- rozwój sił zbrojnych w PRL;
- militarna strona podstawowej koncepcji doktryny obronnej PRL;
- doktryna narodowa i koalicyjna.

Literatura:

- Węzłowe założenie obronne PRL, Warszawa 1978.
- Jaruzelski W., Istota klasowa i nowa rola armii w społeczeństwie socjalistycznym. Problemy pokoju i socjalizmu nr 7, Warszawa 1975.
- Chocha B., Kaczmarek J., Wojna i doktryna wojenna, Warszawa 1980.
- Siwicki F., Kształtowanie się i rozwój LWP jako nowoczesnej siły zbrojnej. Ludowe Wojsko Polskie 1943-1973. Warszawa 1974.
- Tuczapski T., System obronny Polaki Ludowej. Biuletyn Wojskowy WAP nr 226, Warszawa 1975.

SESJA VII

TEMAT 37: Działania 1 armii WP nad środkową Wisłą w II połowie 1944 r. - Połowa podróży wojskowo-histeryczna wg. spocjalnego planu

ZAGADNIENIA:

- sytuacja polityczno-wojskowa w Polsce w połowie 1944 r.;
- położenie operacyjno-strategiczne nad środkową Wisłą w końcu lipca 1944 r.;
- zamiar dowódcy 1 Frontu Białoruskiego w końcowej fazie operacji brzesko-lubelskiej;
- rola, miejsce i zadanie 1 AWP oraz decyzja jej dowódcy;
- cechy charakterystyczne przebiegu działań bojowych oraz doświadczenia i wnioski;
- formy i metody przygotowania i przeprowadzenia PPW-H.

Uwaga metodyczna:

Organizacja, zabezpieczenie materiałowo-techniczne oraz przeprowadzenie polowej podróży wojskowo-histerycznej, a także forma i zakres udziału uczestników studium - zgodnie z wytycznymi i specjalnym planem.

TEMAT 38: Wyniki i wnioski polityczno-militarne z II wojny światowej - wykład

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury problemu;
- załamanie potęgi militarnej i politycznej państw faszystowskich koalicji;
- wyjście Związku Radzieckiego z izolacji, powstanie bloku państw socjalistycznych oraz zmierzch ery kolonialnej;
- postęp w rozwoju techniki wojskowej i sztuki wojennej.

TEMAT 39: Rozwój sił zbrojnych i doktryny obronnej PRL. Miejsce i rola w systemie obronnym państw wspólnoty socjalistycznej - konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- omówienie literatury problemu;
- polityczna strona podstawowej koncepcji doktryny obronnej PRL;
- militarna strona podstawowej koncepcji doktryny obronnej PRL;

TEMAT 40: Współczesne doktryny wojenne głównych państw kapitalistycznych, Doktryny NATO - wykład

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury problemu;
- istota i treść doktryn wojennych wg poglądów głównych państw kapitalistycznych NATO;

Uwaga metodyczna:

Wytyczne do opracowania pisemnej pracy egzaminacyjnej nt.: Formy i metody wykorzystywania doświadczeń z historii wojskowej w procesie kształcenia i wychowywania w uczelniach wojskowych oraz w pracy naukowo-badawczej i dowódczej, a także do przygotowania się do VIII sesji i egzaminu końcowego.

Zagadnienia do samodzielnego studiowania między VII i VIII sesją

Zagadnienia do tematu 41: Ważniejsze konflikty zbrojne po II wojnie światowej 1945-1973:

- geneza konfliktów zbrojnych po II wojnie światowej;
- społeczno-polityczne oraz ekonomiczno-militarne przyczyny wybuchu wojen;
- wpływ warunków geopolitycznych na charakter prowadzonych działań;
- nowe elementy w technice i sztuce wojennej oraz ich wpływ na charakter działań bojowych w Korei, Wietnamie i na Bliskim Wschodzie;
- wzrost znaczenia działań nieregularnych w wojnach narodowyzwoleńczych;
- wykorzystanie wojsk pancernych, powietrzno-desantowych oraz lotnictwa i środków OPL w działaniach zaczepnych i obronnych.

Literatura:

- Sienkiewicz M., Wojna wyzwolenicza narodów Indochin 1945-1975. Aspekty wojskowe, Warszawa 1979.
- Rozwój działań wojennych na Półwyspie Indochińskim w latach 1968-1973, Warszawa 1976.
- Wolin M., Agresja amerykańska w Wietnamie, Warszawa 1967.
- Zapolski S., Wojna partyzancka w Wietnamie 1946-1954, Warszawa 1976.
- Wójcik E., Konflikt bliskowschodni, Warszawa 1975.
- Maszłanka B., Cztery oblicza imperializmu, Warszawa 1971.

SESJA VIII

TEMAT 41: Ważniejsze konflikty zbrojne po II wojnie światowej 1945-1973 r. - wykład i konwersatorium

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury problemu;
- geneza konfliktów zbrojnych i społeczno-polityczne oraz ekonomiczno-militarne przyczyny wybuchu wojen, ich charakter i rozmach;
- wpływ teatru działań i techniki wojskowej na właściwości taktyki i sztuki operacyjnej na przykładach wojen w Korei, Wietnamie i na Bliskim Wschodzie;

- narastanie ruchów narodowo-wyzwoleńczych i wzrost znaczenia działań nieregularnych;
- wykorzystanie wojsk pancernych, powietrzno-desantowych i lotnictwa w działaniach zaczepnych i obronnych;
- doświadczenia i wnioski z wojen lokalnych.

Uwaga metodyczna:

Wykład poprzedzający bezpośrednio konwersatorium ma za zadanie wprowadzenia do problematyki przewidzianej na konwersatorium, a zarazem wzbogacenie go o nowe elementy zawarte w trudno dostępnej literaturze. W czasie konwersatorium należy szczególną uwagę zwrócić na nowe elementy w technice i sztuce wojennej oraz ich wpływie na charakter działań bojowych, a także na doświadczenia i wnioski z wojen lokalnych.

TEMAT 42: Rola i znaczenie zaplecza w wojnach XX wieku - wykład

ZAGADNIENIA:

- analiza literatury problemu;
- wzrost znaczenia zaplecza w wojnach XX w., a szczególnie w I i II wojnie światowej;
- ekonomiczne uwarunkowania obrony kraju;
- tworzenie potencjału obronno-ekonomicznego;
- ekonomiczny ciężar zbrojeń - potrzeby i możliwości przezbierania armii w okresie pokoju;
- potrzeby zbrojeniowe współczesnej wojny - sposoby ich realizacji.

TEMAT 43: Egzamin końcowy. Przedstawienie i obrona pisemnej pracy egzaminacyjnej nt.: "Formy i metody wykorzystywania doświadczeń z historii wojskowej w procesie kształcenia i wychowywania w uczelniach wojskowych oraz w pracy naukowej i dowódczej".

III. REGULAMIN STUDIÓW

1. Zadaniem Zaocznego Podyplomowego Studium Historii Wojskowej jest poszerzenie horyzontów myślowych i wiedzy historyczno-wojskowej jego słuchaczy przy równoległym pełnieniu obowiązków na zajmowanych stanowiskach.

2. Całością spraw organizacyjnych i dydaktycznych na studium kieruje szef Katedry Historii Sztuki Wojennej ASG WP przez wyznaczonego kierownika Studium.

3. Słuchacz studium po jego ukończeniu uzyskuje uprawnienia przewidziane dla absolwentów studiów podyplomowych.

4. Słuchacz studium jest uprawniony do korzystania z odpłatnego wyżywienia i bezpłatnego zakwaterowania oraz z bibliotek, urządzeń i pomieszczeń ASG WP. Uczelnia zapewnia słuchaczowi studium jedynie wybrane opracowania własne /skrypty i inne materiały/. Główne pozycje z literatury książkowej przedmiotu słuchacz studium kompletuje we własnym zakresie.

5. W czasie trwania studium słuchaczowi przysługuje prawo do dodatkowego urlopu zgodnie z obowiązującymi zasadami.

6. Słuchacz studium jest uprawniony do otrzymania dokumentów podróży z miejsca dyslokacji jednostki macierzystej do Akademii Sztabu Generalnego WP i z powrotem na każdą z sesji objętych programem studium. Przysługuje mu też prawo do diety na okres delegowania na studium.

7. Do podstawowych obowiązków słuchacza studium należy:

- terminowe stawiennictwo na organizowane sesje;
- samodzielne studiowanie wskazanej literatury i przygotowanie się do udziału w zajęciach programowych w czasie sesji zgodnie z zagadnieniami określonymi w części II niniejszego opracowania;
- aktywne uczestnictwo we wszystkich konwersatoriach i w polowej podróży wojskowo-histerycznej;
- samodzielne opracowanie dwóch pisemnych prac kontrolnych i pracy egzaminacyjnej oraz przedstawienie ich w określonym czasie kierownikowi studium;
- przygotowanie się do egzaminu końcowego zgodnie ze wskazówkami kierownika studium;
- przestrzeganie przepisów o posługiwaniu się dokumentami niejawnymi;

8. Nieusprawiedliwiona absencja na dwóch kolejnych sesjach lub niezłożenie w określonych terminach prac kontrolnych powoduje zwolnienie słuchacza ze studium. W uzasadnionych i udokumentowanych przypadkach losowych szef Katedry HSW może zezwolić na zaliczenie sesji oraz pracy kontrolnej w późniejszym terminie.

9. W celu zapewnienia należytej organizacji i przebiegu studiów wyznacza się kierownika studium spośród nauczycieli akademickich Katedry Historii Sztuki Wojennej ASG WP, starszego grupy z grona słuchaczy studium.

10. Do obowiązków kierownika studium należy:

- bezpośrednie planowanie i organizowanie procesu nauczania /zwłaszcza w odniesieniu do osób spoza Katedry HSW i Akademii Sztabu Generalnego WP/;
- organizowanie zakwaterowania i wyżywienia słuchaczy studium oraz korzystania przez nich z bibliotek;
- czuwanie nad przestrzeganiem przez słuchaczy studium przepisów o ochronie tajemnicy służbowej oraz innych przepisów porządkowych;
- prowadzenie ewidencji szkoleniowej, zaliczanie sesji przez słuchaczy studium oraz ocenianie ich prac kontrolnych;
- zorganizowanie oraz przygotowanie rozpoczęcia i zakończenia studium;
- organizowanie przesyłania słuchaczom studium niezbędnych materiałów szkoleniowych oraz powiadamianie ich o terminach sesji;
- omawianie wyników odbytych sesji i wydawanie wytycznych do przygotowania się na następne sesje;
- załatwianie wszelkich bieżących spraw słuchaczy studium związanych z ich pobytem w uczelni.

11. Starszy grupy podlega bezpośrednio kierownikowi studium. Do praw i obowiązków starszego grupy jako przełożonego słuchaczy należy:

- przekazywanie słuchaczom studium treści rozkazów i zarządzeń komendy uczelni oraz kierownictwa Katedry i kierownika studium oraz dopilnowywanie ich wykonania;
- nadzór nad przestrzeganiem w grupie porządku, dyscypliny i przebiegu studiów - poszczególnych zajęć oraz programowej nauki własnej i przebywania w internacie podczas odbywania sesji;
- czuwanie nad przestrzeganiem tajemnicy państwowej i służbowej;
- dbanie o stan sprzętu szkoleniowego i kwaterunkowego użytkowanego przez grupę;
- przedstawianie kierownikowi studium wszystkich spraw związanych z nauczaniem, dyscypliną, nastrojami i warunkami socjalno-bytowymi;
- prowadzenie dziennika lekcyjnego oraz wyznaczenie dyżurnych na czas prowadzenia zajęć, a także meldowanie prowadzącemu zajęcia o stanie liczbowym grupy.

12. Ukończenie studium warunkują:

- zaliczenie poszczególnych sesji;
- zaliczenie prac kontrolnych;

- opracowanie pracy egzaminacyjnej i pomyślne zdanie egzaminu końcowego.

Egzamin prowadzony jest przez wyznaczoną przez komendanta akademii komisję, metodą przedstawiania i obrony napisanej pracy egzaminacyjnej oraz ustnych pytań związanych z tematem i obroną pracy egzaminacyjnej, a także z problematyką objętą programem studium.

Słuchacz, który nie zdał egzaminu końcowego lub nie przystąpił do niego z przyczyn uzasadnionych, może wystąpić do komendanta uczelni, szefa katedry z prośbą o zezwolenie na egzamin poprawkowy w terminie przez nich ustalonym.

13. Absolwent studium otrzymuje dyplom, w którym podaje się ogólną ocenę ukończenia studium.

S P I S T R E Ś C I

	Strona
I. PROGRAM KSZTAŁCENIA	3
1. Cele studiów	3
2. Podział czasu studiów	4
3. Tematyka, formy i czas zajęć programowych	5
II. PRZEWODNIK METODYCZNY	9
1. Omówienie programu studiów	9
2. Wskazówki organizacyjno-metodyczne	11
3. Zagadnienia i literatura do samodzielnego studiowania oraz zajęć programowych.	14
III. REGULAMIN STUDIÓW	41

1335

